

GEWIKT EN GEWOGEN

BOUWSTENEN VOOR EEN REGIONALE ERFGOEDWERKING

SESSIE 2 – SAMENWERKING

Samen sterk. Hoe samenwerking tussen organisaties van verschillende achtergronden tot nieuwe projecten kan leiden. *The greatest show on earth: De doorkomst van het Barnumcircus in Roeselare in 1901.* (spreker: Lex Corijn)

Volgend verslag biedt de aanwezigen maar ook alle andere erfgoedgeïnteresseerden een kort overzicht van het voorgesteld inspirerend project, de belangrijkste reacties en de elementen in de discussie.

HET VOORBEELD VAN HET BARNUMCIRCUS

Lex Corijn is zaakvoerder van een Bed and Breakfast in de Barnumwijk in Roeselare. Hij is van opleiding jurist en werkte voor heel wat administraties op verschillende beleidsniveaus. Zelf is hij niet actief in de erfgoedsector. Aanleiding voor zijn project was een boek van een heemkundige over Barnum. De stad schaarde zich achter het idee en verwees hem naar de erfgoedcel TERF, cc De Spil, ... Al snel werd er een stuurgroep opgericht.

Met de stuurgroep wilde men oorspronkelijk een boekje schrijven, vraag was wie daarop zat te wachten. Het idee rustte wat en groeide. Het Amerikaanse circus Barnum reisde in 1901 met de trein aan een razendsnel tempo door Europa, en dit met enorme hoeveelheden artiesten en dieren. Tot vandaag is het nog altijd het grootste circus ter wereld. Het circus verplaatste zich per trein en deed 15 steden aan. Bedoeling was na te gaan of er nu nog iets van dit circus bestaat.

Op de tweede vergadering werd het idee verder uitgewerkt. Het idee van het boekje werd behouden, maar verder uitgebreid. Het cultureel centrum organiseerde de *Grote Storinghe* rond circus. Bedoeling was om met een trein door België te rijden waarin de verhalen over het circus in iedere stad verder konden aangroeien. Het idee bleek niet onrealistisch te zijn. De inbreng van de erfgoedcel was nuttig omdat daar de experts op het vlak van erfgoed voor begeleiding konden zorgen.

Een eerste realisatie was een website: wie was Barnum? Wat is het circus? Wat is de trein en de Barnumsteden? Een aantal nieuwtjes, de evenementen, sponsors, ...

Er werd ook gezocht naar partners: het archief van Roeselare, privéverzamelaars, erfgoedcellen en FARO werden aangesproken. Ook de provincie toonde zich geïnteresseerd. De Barnumschool in Roeselare bleek een natuurlijke partner te zijn. Ook de NMBS toonde zich geïnteresseerd, en zo bleek een tentoonstellingstrein mogelijk. De stad steunde het idee.

Bedoeling is om gericht te zoeken naar 5 objecten in de 15 steden. Het circus hanteerde overal hetzelfde strakke stramien, het feit dat het circus ook van Amerikaanse oorsprong was helpt bij tot het wonderlijke imago ervan. Zo gingen per stad tienduizenden mensen naar het circus kijken. Het circus telde 12 tenten waarvan de grootste een capaciteit van 13 000 mensen had! Van de 15 steden liggen er 5 in West-Vlaanderen.

Ook andere steden waar het Barnumproject toonden zich bereid om mee te werken.

Erfgoedcel TERF gaf feedback bij de projectaanvraag en leverde de expertise. Ook Tapis Plein, het Huis van Alijn en de Vlaamse circusschool hielpen bij het project.

Bedoeling is om in september naar buiten te komen met het verhaal.

VRAGEN EN REACTIES

Het verhaal toont aan hoe een eenvoudig idee tot een breed project kan uitgroeien. Wat zou de reden voor succes kunnen zijn van dit project?

Veel heeft te maken met het immateriële aspect van het project. Ook het thema circus speelt een rol. Je moet de mensen ook constant kunnen enthousiasmeren. In het begin was alles een beetje aftasten. Toeval speelt soms ook een rol. Het is ook een vorm van tijdelijke tewerkstelling. Ook heel wat externen moeten erbij kunnen betrokken worden.

Het idee is ook om de glorie terug in de kaart te brengen, niet alleen van het circus maar ook van de wijk. Verzamelaars bleken snel bereid om te delen.

Zijn er ook zaken die je er niet bij wilde, moest afstaan? Blijft het idee nog zuiver?

Het is voor een deel ook delegeren. Het gaat om netwerken en aanvoelen. Het feit dat je een aantal dingen niet kunt doen, is wel frustrerend. Als je enthousiast bent en je krijgt begeleiding lukt dat wel. De administratie, de politiek, de erfgoedwerkers gaan elk hun eigen richting uit. Iedereen moet zijn rol krijgen. Je zal ook veel nee krijgen. Het is geen evidentie.

In kader van de samenwerking: In Roeselare brengt de erfgoedcel de verenigingen samen. Als de erfgoedcel er niet was geweest, wat had je dan gedaan?

Dan zou ik de dienst cultuur gecontacteerd hebben, waar er een probleem van mankracht is en die dus met veel te veel bezig is. Archieven zijn ook onderbemand. De erfgoedcel was hier dus onmisbaar. De stad verwees mij door naar TERF. Zelf had ik daar nog nooit over gehoord, maar dat is niet erg. TERF was de motor en kon helpen om het project volledig af te ronden. De thematiek ligt in Roeselare heel goed. Ook De Spil heeft een stevige reputatie op het vlak van circus.

IDEEËN VAN ROND DE TAFEL

- Het is een pluspunt dat bepaalde mensen van op verschillende gebieden (gemeente, provincie, verenigingen) betrokken worden.
- Jaren geleden werd het René Declercq-museum opgericht in Deerlijk. Met de kleine musea werd er samengekomen. Er werd op elkaar afgestemd, gesproken. Uiteindelijk sprongen ook de grote musea en Overleg Cultuur op de kar. De musea kennen elkaar door het netwerk en weten wie wie is. Een samenwerking van onderuit werkt vaak beter dan dat het van bovenop opgelegd wordt.
- Essentieel in het proces van samenwerking is ook de toonmomenten, dat er iets te zien is. Bijv. het Vlastheater. Op die manier wordt de samenwerking zichtbaar gemaakt.
- Iedereen is ook welkom om mee te werken aan het traject over de planning naar een regionaal convenant.